

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U003689

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 05-09-2025

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гузенко Максим Васильович

2. Maksym Huzenko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0005-4128-4534

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 051

Назва наукової спеціальності: Економіка

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 20749 економіка

Дата захисту: 08-09-2025

Спеціальність за освітою: 075 Маркетинг

Місце роботи здобувача: Управління справами Апарату Верховної Ради України

Код за ЄДРПОУ: 20064120

Місцезнаходження: вул. Грушевського, буд. 5, Київ, 01008, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Верховна Рада України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 10452

Повне найменування юридичної особи: Сумський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 05408289

Місцезнаходження: вул. Харківська, буд. 116, Суми, Сумський р-н., 40007, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Сумський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 05408289

Місцезнаходження: вул. Харківська, буд. 116, Суми, Сумський р-н., 40007, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 06.56.31, 06.71.07, 06.01

Тема дисертації:

1. Економічна політика сталого сільського господарства: вплив на громадське здоров'я та екологію
2. Economic policy of sustainable agriculture: impact on public health and ecology

Реферат:

1. У сучасних умовах глобальних викликів, пов'язаних із зміною клімату, зростанням попиту на продукти харчування, деградацією земель та виснаженням природних ресурсів, економічна політика сталого сільського господарства набуває особливого значення. Інтенсивне використання агрохімікатів у світі створює суттєві ризики для екосистем і громадського здоров'я. За результатами міжнародних досліджень, надмірне застосування азотних і фосфорних добрив спричиняє забруднення вод, викиди парникових газів та погіршення якості довкілля, що має негативний вплив на здоров'я населення. В Україні практики сталого агровиробництва є недостатньо розвиненими та потребують державної підтримки. ЄС у рамках стратегій «Зелена угода» та «Від ферми до виделки» стимулює екологізацію аграрного виробництва та розвиток органічного землеробства, підтримуючи фермерів економічними стимулами. В Україні ж інструменти економічної політики залишаються неузгодженими. Метою дослідження є розвиток науково-методичних підходів до обґрунтування комплексного впливу економічної політики сталого сільського господарства на громадське здоров'я та екологію, удосконалення методичних засад її реалізації з урахуванням впливу (у тому

числі – транскордонного) використання сільськогосподарських добрив на якість питної води, атмосферного повітря та ґрунтів, а також здоров'я населення, розроблення пропозицій щодо удосконалення механізмів реалізації цієї політики в Україні. Використано комплекс методів: бібліометричний аналіз, панельну регресію з фіксованими та випадковими ефектами, просторову економетрику та статистичну обробку даних 39 європейських країн (2000–2021). В роботі було проаналізовано 427 публікацій (Scopus, 1987–2024), що підтвердило міждисциплінарний характер досліджень у сфері сталого агровиробництва. Досліджено взаємозв'язки між використанням мінеральних добрив, екологічними показниками та витратами на охорону здоров'я в країнах ЄС і державах із перехідною економікою, зокрема Україні. Економетричний аналіз показав статистично значущий зв'язок між надмірним застосуванням добрив та зростанням витрат на охорону здоров'я. Під час роботи над дисертацією було розроблено комплексний підхід до формування економічної політики сталого сільського господарства з урахуванням транскордонних екологічних і медико-біологічних ефектів. Застосування просторових панельних моделей дало змогу виявити значущі транскордонні наслідки агрохімічного навантаження. Практичне значення результатів полягає у підготовці рекомендацій для органів влади щодо впровадження системи «зелених субсидій», екологічного аудиту, регіонально адаптованих нормативів використання добрив та інтеграції ризик-орієнтованих підходів у регулювання аграрної діяльності.

2. In today's world of global challenges related to climate change, growing demand for food, land degradation, and depletion of natural resources, economic policies for sustainable agriculture are becoming particularly important. The intensive use of agrochemicals around the world poses significant risks to ecosystems and public health. According to international studies, excessive use of nitrogen and phosphorus fertilizers causes water pollution, greenhouse gas emissions, and environmental degradation, which has a negative impact on public health. In Ukraine, sustainable agricultural practices are underdeveloped and require state support. As part of its Green Deal and Farm to Fork strategies, the EU is encouraging the greening of agricultural production and the development of organic farming by providing economic incentives to farmers. In Ukraine, however, economic policy instruments remain inconsistent. The aim of the study is to develop scientific and methodological approaches to substantiating the comprehensive impact of sustainable agricultural economic policy on public health and the environment, to improve the methodological basis for its implementation, taking into account the impact (including cross-border) of agricultural fertilizer use on the quality of drinking water, atmospheric air and soil, as well as public health, and to develop proposals for improving the mechanisms for implementing this policy in Ukraine. A set of methods was used: bibliometric analysis, panel regression with fixed and random effects, spatial econometrics, and statistical processing of data from 39 European countries (2000–2021). The study analyzed 427 publications (Scopus, 1987–2024), confirming the interdisciplinary nature of research in the field of sustainable agricultural production. The interrelationships between the use of mineral fertilizers, environmental indicators, and healthcare costs in EU countries and countries with economies in transition, particularly Ukraine, were studied. Econometric analysis showed a statistically significant relationship between excessive fertilizer use and increased healthcare costs. During the work on the dissertation, a comprehensive approach to the formation of economic policy for sustainable agriculture was developed, taking into account cross-border environmental and medical-biological effects. The use of spatial panel models made it possible to identify significant cross-border effects of agrochemical pollution. The practical significance of the results lies in the preparation of recommendations for authorities on the implementation of a system of “green subsidies,” environmental auditing, regionally adapted fertilizer use standards, and the integration of risk-oriented approaches into the regulation of agricultural activities.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Широке застосування технологій більш чистого виробництва та охорони навколишнього природного середовища

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Kuzior A., Vasylishyn S., Hrei V., Huzenko M., Akymenko O., Solohub O., Vasylieva T. Cross-border impact of agricultural fertilizer use: Environmental spillovers and healthcare costs in European countries. *Environmental Economics*, 2025. № 16(2). P. 84-103
- Smilianov V., Husenko M., Vishnikina O., Churikanova O., Vasylieva T. The interconnections of different types of fertiliser consumption on disability-adjusted life years of digestive system diseases in European countries. *Wiadomości Lekarskie*, 2025. № 5. P. 1176-1183
- Гузенко М. В. Європейський вектор формування економічної політики сталого сільського господарства в Україні: акцент на екологічній безпеці та здоров'ї населення. *Успіхи і досягнення у науці*. 2025. № 5(15). С. 1177-1188
- Гузенко М. Вектори розвитку сільського господарства України. *Вісник Хмельницького національного університету*. Серія: Економічні науки, 2025. № 342 (3(2)). P. 12-16
- Гузенко М. Формування економічної політики сталого сільського господарства: сучасні підходи та виклики. *Економіка та суспільство*. 2025. № 73

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези; аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість: поліпшення стану навколишнього середовища; поліпшення якості життя та здоров'я населення, ефективності діагностики та лікування хворих

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами: 0121U114396 0121U114477 0121U114364

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Васильєва Тетяна Анатоліївна

2. Tetiana Vasylieva

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0635-7978

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Сумський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 05408289

Місцезнаходження: вул. Харківська, буд. 116, Суми, Сумський р-н., 40007, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

- Халатур Світлана Миколаївна
- Svitlana Khalatur

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8331-3341

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493675

Місцезнаходження: вул. Сергія Єфремова, буд. 25, Дніпро, Дніпровський р-н., 49600, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

- Перевозова Ірина Володимирівна
- Iryna Perevozova

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3878-802X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

Код за ЄДРПОУ: 02070855

Місцезнаходження: вул. Карпатська, буд. 15, Івано-Франківськ, 76019, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

- Ярова Інесса Євгенівна
- Inessa Yarova

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.00.06

